

向 祖 国 汇 报

DEDICATION TO THE MOTHERLAND

灵感高原

INSPIRATION FROM PLATEAU

中 国 美 术 作 品 集

CHINESE FINE ARTS COLLECTION

中国西藏文化保护与发展协会

China Association for Preservation and Development of Tibetan Culture

中国美术家协会

China Artists Association

中国美术馆

National Art Museum of China

首都师范大学

Capital Normal University

四川出版集团

Sichuan Publishing Group

四川美术出版社

Sichuan Fine Arts Publishing House

灵感高原

向 祖 国 汇 报

DEDICATION TO THE MOTHERLAND

灵感高原

INSPIRATION FROM PLATEAU

中 国 美 术 作 品 集

CHINESE FINE ARTS COLLECTION

中国西藏文化保护与发展协会
China Association for Preservation and Development of Tibetan Culture

中国美术家协会
China Artists Association

中国美术馆
National Art Museum of China

首都师范大学
Capital Normal University

四川出版集团
Sichuan Publishing Group
四川美术出版社
Sichuan Fine Arts Publishing House

中国西藏文化保护与发展协会
中国美术家协会
中国美术馆
首都师范大学
四川出版集团
四川美术出版社

图书在版编目 (CIP) 数据

灵感高原：中国美术作品集：汉、英、藏文/中国美术家协会等编. —成都：四川美术出版社, 2009. 11
ISBN 978-7-5410-4027-6

I. 灵… II. 中… III. 绘画—作品综合集—中国—现代
IV. J221

中国版本图书馆CIP数据核字 (2009) 第193247号

主编：吴长江 范迪安

灵感高原——中国美术作品集

LINGGAN GAOYUAN——ZHONGGUO MEISHU ZUOPINJI
中国美术家协会等 编

统 筹：田 曦

责任编辑：李咏玫 汪青青 洪 艳

责任校对：培 贵 倪 瑶

英文翻译：黄新路 黄小路

英文校对：贺 军

藏文翻译：扎西尼玛

出版发行：四川出版集团 四川美术出版社

地 址：成都市三洞桥路12号（邮编 610031）

经 销：新华书店

成品尺寸：260mm × 325mm

印 张：49.5

图 幅：280幅

字 数：300千

装帧设计：北京雅昌视觉艺术中心

制版印刷：北京雅昌彩色印刷有限公司

版 次：2009年11月第1版

印 次：2009年11月第1次印刷

书 号：ISBN 978-7-5410-4027-6

定 价：600.00元

ISBN 978-7-5410-4027-6

9 787541 040276 >

目录

中国藏族美术与藏族题材美术概述	20
为雪域高原传神——略论1950年以来的藏族题材中国画	25
中国油画中的藏族形象	32
新中国版画藏族题材的审美意蕴	43
雕塑中的青藏高原	51
连环画、水彩粉画中的青藏高原	57
藏族题材与当代中国艺术	70
图版	75
年表	351
图录	372
后记	395

向 祖 国 汇 报

DEDICATION TO THE MOTHERLAND

灵感高原

INSPIRATION FROM PLATEAU

中 国 美 术 作 品 集

CHINESE FINE ARTS COLLECTION

中国西藏文化保护与发展协会
China Association for Preservation and Development of Tibetan Culture

中国美术家协会
China Artists Association

中国美术馆
National Art Museum of China

首都师范大学
Capital Normal University

四川出版集团
Sichuan Publishing Group
四川美术出版社
Sichuan Fine Arts Publishing House

名誉主编 刘大为 冯 远

主 编 吴长江 范迪安

编委会

主 任 吴长江

编 委 詹建俊 邵大箴 潘世勋 罗世平 刘曦林

唐勇力 刘 健 范迪安 殷双喜 马书林

张旭光 田黎明 刘进安 杭 间 李 翔

宋晓霞 尚 辉 谢继胜 洪 涛 张邦凯

罗韵希 马晓峰

特约编辑 杜 军 赵 昆

编 务 董竟成 康 蕾 张 旭

致辞

朱维群

60年前，新中国的成立掀开了我国民族关系发展的新篇章。在中国共产党的坚强领导下，青藏高原各族人民团结友爱、休戚与共，谱写了“世界第三极”走向繁荣兴旺的壮丽史诗。在2009年这个神圣而庄严的大庆之年，中国西藏文化保护与发展协会和中国美协等多家单位共同筹划了“灵感高原”中国美术作品展，以丰富的画作和文献再现这一伟大的历史进程。展览作为“向祖国汇报”系列活动之一，将以艺术的力量进一步增强全国各族人民对中华民族的归属感、对中华文化的认同感、对伟大祖国的自豪感，激励人们为创造祖国新的辉煌而团结奋斗。

对我个人而言，认识青藏高原，认识藏族，是从美术开始的。年少时，出于对美术的爱好，经常到中国美术馆观赏青藏高原人文风情领域的画作，后来又因工作的关系，更加关注这一领域的艺术创作。一代又一代汉藏等各族美术家充满人生激情和向往的作品，一直激励着我尽心竭力去做好各项涉藏工作。所以，当“灵感高原”展览和作品集展现在我面前时，就像见到儿时师长和朋友一样亲切。我相信，许多人都会有同我一样的感觉。

中国人，以青藏高原属于中国而骄傲。千百年来，生活在这里的藏、汉、门巴、珞巴、蒙、回、羌等众多民族，以坚忍不拔的毅力和超凡的智慧共同开发了这片辽阔而高寒的土地，同时创造了丰富多彩、富有高原特色的民族文化。这一切为现代艺术家提供了灵感之源，而青藏高原和藏民族更成为中国美术界长盛不衰的表现主题。

西藏昌都卡若遗址出土的彩陶及散见于青藏高原各地的岩画，反映了藏民族先民的早期美术创作。这一流脉与中原地区美术的结合，加上来自印度次大陆美术的影响，构成了藏族传统美术的独特风格。在很长历史时期内，藏族传统美术是以藏传佛教为主要内容，以寺庙壁画、彩塑、唐卡、建筑为主要载体的。无论从内容上还是形式上说，藏族传统美术从来都是中国美术不可分割的有机组成部分。

20世纪上半叶，内地画家开始走上雪域高原，抗日战争更加

快了这一脚步。他们用各自不同的创作工具和表现方式描绘这一片神奇山川，并使日常生活中的藏民形象走进画面。而苍茫青藏强烈阳光照耀下形成的蓝天、白云、高原的鲜明色彩对比，也推动了他们对外来画种中国化的探索创造，进而丰富了中国人艺术审美的内涵。

以青藏高原和藏族为题材的美术创作热潮，是伴随着西藏和平解放和民主改革而兴起的，一直到改革开放的今天仍然方兴未艾。60年来青藏高原上所发生的翻天覆地的历史变革和社会变化给画家们以强烈的震撼，各民族崭新生活和精神风貌成为他们笔下的主要题材，而这些又吸引和激励了更多的艺术家以更大热情投入到高原新生活的创造中。我以为，艺术源于生活又反作用于生活的规律，在新中国建立以来，这一领域表现得最为直接，也最为酣畅。

今天青藏高原上的各民族，正和全国其他民族一样在社会主义现代化道路上疾驰，同时，又保持其鲜明的地域特色。美术家们进入高原采风、写生、创作的交通之便捷，不仅对于老一代人，即使是10年前也是不可想象的。我们希望并相信会有越来越多的美术家把激情和才华投向这片灵感高原，运用手中的画笔和色彩展示它的神奇，推动它的发展，和那里的人民一起创造新的生活。

（朱维群 中国西藏文化保护与发展协会副会长兼秘书长）

Foreword to An Inspirational Plateau — Collection of Chinese Fine Arts

Zhu Weiqun

Sixty years ago the founding of New China opened a new chapter in the development of ethnic relations in China. Under the strong leadership of the Communist Party of China, all ethnic groups living on the Qinghai-Tibet Plateau stuck together and shared weal and woe, writing a magnificent epic of "the third pole of the world." In 2009, a sacred year of celebration, a number of Chinese organizations, including the China Association for the Preservation and Development of Tibetan Culture and China Artists Association, co-arranged an art works exhibition with the theme "An Inspirational Plateau," reflecting the great historical process of the plateau through abundant drawings and text. As part of the "Reporting to the Motherland" activities, the exhibition will further strengthen with an artistic force the sense of national belonging and identification with Chinese culture of all Chinese people, of their pride in our great motherland, and encourage them to work hard and in unity for new glory for our motherland.

I got to know the Qinghai-Tibet Plateau and the Tibetans through the fine arts. At a young age, driven by my passion for fine arts, I frequented the National Art Museum of China to appreciate paintings focusing on the plateau area. Later, as my work was related to this field, I gave more attention to artistic creations in connection with it. Generations of artists of the Han, Tibetan and other ethnic groups of China have created numerous works which are filled with passion and aspiration for life and which always encourage me to do my utmost for any work related to the Tibet Autonomous Region (TAR). Therefore,

when the exhibits of "An Inspirational Plateau" were shown to me I could not help but feel like I was meeting an esteemed teacher or a beloved old friend whom I had known for many years. I believe that I am not the only one who feels this way.

The Chinese people feel proud that the Qinghai-Tibet Plateau belongs to China. For thousands of years various ethnic groups, including the Tibetan, Han, Monba, Lhoba, Mongol, Hui and Qiang, have jointly developed this broad and chilly highland with their perseverance and wisdom, and at the same time created diverse and plateau-featured national cultures. All these efforts provide modern artists with a source of inspiration. More importantly, the Qinghai-Tibet Plateau and the Tibetans have become an everlasting theme in China's fine arts circles.

Painted pottery works unearthed from the Karuo Relics in Changdu, TAR, as well as rock carvings found across the plateau, represent the early artistic creations by the ancestors of the Tibetans. The heritage of such arts in combination with those from the central plain area of China, together with artistic influences from the Indian subcontinent, constitutes the unique style of traditional Tibetan arts. Over a long historical period, such arts have focused on Tibetan Buddhism, by means of monastery frescoes, painted statues, Tangka pictures, and architecture. Whether in content or form, traditional Tibetan art is an integral part of Chinese arts.

In the first half of the 20th century painters from the interior started to ascend the snowy plateau. The War of Resistance against Japan accelerated this movement. Artists applied new

tools of creation and ways of expression to the description of this magnificent area, and drew images of Tibetans in their daily life. The sharp contrast formed by the vast plateau under dazzling sunlight, blue sky and white clouds also promoted their exploration in localizing alien methods of depiction and shed new light on Chinese aesthetic appreciation.

The surge of art creation focusing on the Qinghai-Tibet Plateau and the Tibetans emerged with the peaceful liberation of Tibet and the Democratic Reforms there, and is still in full swing. Tremendous changes have taken place on the plateau over the past six decades. These changes have impressed the painters, and the new life of the different ethnic groups there has become their main artistic subject. Consequently, such paintings have attracted and encouraged more people to devote themselves with more enthusiasm to the creation of a new life on the plateau. In my opinion, literature and arts are generated from life, but also react upon the laws of life. Since the founding of the People's Republic of China in 1949 such a field is represented most directly with ease and verve.

Today's Qinghai-Tibet Plateau is witnessing the same great development as other regions of China are. In the meantime, it keeps its vivid regional features and ethnic characteristics. It is now more convenient for artists to get access to the plateau, which was unimaginable not only to the older generations, but also unbelievable only ten years ago. We believe and hope that more and more artists will dedicate their passion and talents to this inspirational plateau to further show its charm, promote its

development, and pursue new prosperity with the people living there.

Vice-Chairman and Secretary-General

China Association for the Preservation and Development
of Tibetan Culture

Zhu Weiqun

ཀྱི་ཐོག་ལ་འབྲི་འགོད་བྱས་ཡོད། མཚན་བྱི་ནང་དོན་ཡིན་ནའང་མཚན་བྱ་གྲི་རྣམ་པ་ཡིན་ནའང་འདྲ་གང་ལྟ་བོད་
རིགས་ཀྱི་མཛེས་རྒྱལ་དེ་ནི་ཀྱང་གོ་མཛེས་རྒྱལ་དང་ཁ་བྱལ་ཐབས་མེད་པའི་གྲུབ་ཆ་རང་ཞིག་ཡིན།

དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཕྱི་ལོ་ཉེ་མོ་ནང་ཡོགས་ས་ཁུལ་གྱི་རི་མོ་པ་ཚོ་གངས་ལྗོངས་མཐོ་སྒང་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོད་འགོ་རྟེན་གས་
པ་དང་འབྲེལ། རི་འགོག་དཔག་འཇུག་ལངས་ནས་དེའི་གོམ་སྒྲབས་དེ་བས་མཐོ་གས་སུ་ཕྱིན་སྐྱོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོས་
གསར་ཅོམ་ཡོད་ཀྱང་དང་མཚན་སྒྲུབ་མི་འདྲ་པའི་ཐོག་ནས་ཁྱད་མཚར་པའི་རི་ཁྱུང་གི་རྣམ་པ་རི་མོ་བྱིས་པ་མ་ཆད། བུ་
རྒྱན་འཚོ་པའི་ནང་གི་བོད་དཔལ་རས་ཀྱི་ཞལ་གཟུགས་ཀྱང་རི་མོའི་ཐོག་བྱིས་ཡོད། མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་ཐོག་གི་
གནམ་སྒྲོན་པོ་དང་སྒྲིན་དཀར་པོ་སོགས་ཚོན་མདོག་དཔེ་པ་གསལ་པོ་ཡོད་པ་ལས། ཁོ་ཚོའི་ལྷི་མྱིང་
པའི་འབྲི་སྒྲུབ་དེ་ནང་འདྲེན་ཡོང་ཐབས་འཚོལ་ཞིབ་བྱ་བར་སྒྱུལ་འདྲེད་བཏང་ཡོད་ལ། ཀྱང་གོ་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱལ་
མཛེས་དཔྱད་ཀྱི་ནང་དོན་ཀྱང་ལུན་སྒྲུབ་ཆེ་ཚོགས་སུ་ཕྱིན་བྱུང་ཡོད།

མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་དང་བོད་མི་རིགས་མཚན་བྱ་གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་མཛེས་རྒྱལ་གསར་ཅོམ་གྱི་ཆ་རྒྱུབས་དེ་ནི་བོད་
ལྗོངས་ཞིབ་པས་བཅོངས་འབྲོལ་བཏང་བ་དང་དཔལ་རས་གཙོ་བོ་བརྒྱུར་བཅོས་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་སུ་ལངས་འགོ་རྟེན་གས་ནས་བཅོངས་
བརྒྱུར་གྱི་འབྲེད་བྱེད་པའི་དུས་དལྱའི་བར་དུ་འདྲ་སྒྲུབ་ཡང་ཉམས་མེད་དར་འཕེལ་འགོ་བཟུང་ཡོད་པ་རེད། ཡོ་
དུག་ཕྱི་རིའ་ལ་མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་ཐོག་ལ་གནམ་ས་སྒྲུབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགོ་འཁྱུར་དང་སྒྱི་ཚོགས་འཁྱུར་ཕྱོག་ལས་
རི་མོ་བར་མཐུས་འགྲུལ་དུག་པོ་ཐབས་ཀྱིར་། མི་རིགས་ཁག་གི་འཚོ་བ་དང་བསམ་པའི་རྣམ་པ་གསར་པ་མཚན་པའི་རི་མོ་
ནི་ཁོ་ཚོའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་རིགས་ཀྱི་གཡིན། རི་མོ་དེ་དག་ལས་མི་དེ་བས་མང་པོས་སྒྲོ་སེམས་ཆེན་པོར་མཐོ་སྒང་གི་འཚོ་བ་
གསར་པ་སྒྲིན་པའི་བྱ་བ་ནང་ཞུགས་པར་སློབ་ཀྱིས་དང་སྒྱུལ་པ་ཐེབས་ཡོད། ངས་བལྟས་ན་རིག་གནས་སུ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་དེ་འཚོ་
བ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཡང་འཚོ་བ་ལ་ཤུགས་སྒྲིན་ཕྱོག་ལན་ཐེབས་ཞེས་པའི་ཚོས་ཉིད་དེ་ནི་ཀྱང་གོ་གསར་པ་དང་བརྟེན་པ་ནས་
བཟུང་མངའ་ཁོངས་དེའི་ནང་དུ་ཚོས་ཐད་ཀ་དང་སྒྲོ་ཀྱན་ནས་མཚན་བྱུང་ཡོད་པ་བསྟུམས།

དེར་སང་གི་མཚོ་བོད་མཐོ་སྒང་ཐོག་གི་མི་རིགས་ཁག་ཡང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་གཞན་ཁག་དང་འདྲ་བ་སྒྱི་ཚོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་དེར་རབས་ཅན་གྱི་ལམ་བུའི་ཐོག་སྒྲུབ་སྒྲོད་གནང་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་དང་མཉམ་དུ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་
གསལ་པོའང་ཚོར་བཞག་བྱུང་ཡོད། ད་ལྟར་མཛེས་རྒྱལ་པ་ཚོ་མཐོ་སྒང་དུ་འཚོ་བ་བསྐྱེད་དང་དོས་འབྲི། གསར་ཅོམ་
བཅས་བྱེད་ཐེབས་པའི་ལམ་བུ་བྱོད་ཉ་ཅང་སྒྲུབས་བདེ་ཡོད་པ་དེ་ནི་གན་རབས་པ་མ་ཆད། ཡོ་བུ་ཕྱི་སྒྲོན་ལའང་བསམ་
ཁྱིས་མ་ཁྱད་པ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་མཛེས་རྒྱལ་པ་དེ་ལས་མང་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་སེམས་དང་གེས་ཤིག་སྒྲོ་བྱེད་རིག་
པ་ཐོལ་སྒྲེས་ཀྱི་མཐོ་སྒང་ལ་འབྲལ་ཐོག འདྲི་སྒྲུག་དང་ཚོན་མདོངས་ཐོག་ནས་དེའི་ཁྱད་མཚར་པའི་རོ་བོ་མཚན་
པ་དང་། དེ་གོང་དུ་སྒྲིལ་བ། ས་དེ་གའི་མི་དཔལ་རས་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་གསར་པ་སྒྲིན་རྒྱུ་འི་རི་འདོན་དང་ཡིད་
ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཀྱང་གོ་བོད་ལྗོངས་རིག་གནས་སྒྲུབ་སྒྲོད་དང་གོང་སྒྲེལ་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞན་པ་དང་
དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་བ་གཅིག་ཕྱོགས། གྲུ་མེ་རྒྱན་ནས།

致辞

胡振民

2009年适逢新中国成立60周年，也是中国西藏民主改革50周年。为纪念中国西藏伟大的历史跨越和辉煌的成就，我们举办了自新中国成立以来最大规模的以青藏高原为创作场域的美术作品展览，同时编纂出版这部具有历史文献意义的大型画集。这项活动是美术界为庆祝新中国成立60周年“向祖国汇报”的系列活动之一，展览以弘扬具有特色的中华民族优秀艺术与建设中华民族共有精神家园为目的，促进和维护民族大团结，推动民族文化的大繁荣大发展。让各民族普遍认同、归属于中华民族，让各民族对中华文化、对中国特色社会主义道路的认同，巩固和强化我国民族团结，使我国各民族同呼吸、共命运、心连心的优良传统代代相传。

新中国成立60年来，一代代生活在青藏高原的各民族积极参与中国特色社会主义经济政治、文化和社会建设，使昔日的西藏及其他藏区旧貌换新颜，实现了历史跨越，在中国共产党的领导下朝着实现中华民族伟大复兴的宏伟目标向前迈进。60年来的社会主义文艺事业，在党和人民事业发展建设的全局中发挥了不可替代的重要作用。我们的美术家们与人民心连心、与祖国共命运、与时代同步伐，积极承担起了“熔铸中国气派，塑造国家形象”的重要文化责任与使命。

从20世纪50~60年代第一次“西藏热”一直到今天，中国的艺术家创作了数量可观的反映藏族题材美术作品，涌现出一大批精品力作，他们以饱满的热情，以开阔的艺术视野描绘新西藏及四省藏区在社会主义现代化建设等各个领域所取得的辉煌成就，展现社会主义新西藏及四省藏区日新月异和美丽繁荣的现代风貌。在新中国美术60年的历史上，始终回响着一曲高亢而深情的高原之歌。

60年来的青藏高原和藏族题材美术创作，不仅丰富了新中国美术的思想内容，也锤炼了艺术形式语言，既深深植根于中华民族的历史传统文脉，又在创新变革中不断提升自身的品格，并且向世界展示了当代中国的艺术形象。从某种意义上说，这首嘹亮的高原之歌，也正是新中国美术事业发展中的一座丰碑。

本次展览广泛征集了大量优秀作品，其中既有新中国美术史各个历史时期的经典作品，如董希文《春到西藏》、潘世勋《翻身曲》、詹建俊《高原的歌》；也有历经60年的岁月更迭而弥足珍贵的艺术遗珍，如叶浅予的夏河速写；还有艺术家创作的新作，如徐匡《山寨依然美丽》等等。这是对60年来青藏高原美术主题创作的一次回顾性巡礼。画集的编纂，以历史年代为序，旨在以丰富的图像和翔实文献记录藏族题材美术60年来的发展足迹，也是对20世纪中国美术青藏高原和藏族题材创作的一次梳理和总结。

谨以此集献给中华人民共和国成立60周年华诞！
扎西德勒！

（胡振民 中国文联党组书记、副主席）